

(a. 885), en l'ed. d'aquest per Hadj Sadok (p. 88). O sigui «el Pare *Mina*», amb la pron. *i*, segons la pronúncia de la *η* en el grec medieval.

Així entenem, doncs, el procés i gènesi fonètica del nom. Llatinitzat com *Menas*, fou declinat MENAS/MENATIS, segons el tipus llatí *nostras/nostratis, Mecenas/natis, civitas/-tatis* etc. I han subsistit tant la forma de nominatiu MENAS > *Mena* com la imparisil·làbica MENATE(M): d'on el *Menat* de *Sentmenat* i de les altres advocacions.

Encara que en decadència fora de Catalunya i de la Mossaràbia, no deixà de quedar-ne altres rastres a l'Europa occidental. Krahe recull un testimoni del NP *Μελνατος* en una inscr. de Dalmàcia i en 4 d'Itàlia (*Altillyrische PNN*, 75-76), tot negant, però, que sigui nom iHiri. A Renània trobem *Mainnatus*, i genitiu *Mainnati* en inscr. de cap a Tèveris; *Mainn-* en una de mutilada, trobada cap a Metz (*CIL*, 11391: *Weisgerber, Rben. Germ.-Celt.*, 182, 231). Formes amb NN doble, com la variant catalana *Menna*, que essent en territoris de francs i visigots, potser s'expliquen per contaminació de *mann* 'home' i la seva família antropològica.

I potser fou una tradició no del tot extingida en toponímia occitana: car en el distr. de Tolosa hi ha, d'una banda, un «*Menville*», i d'altra banda un «*Merville*», al costat del qual el *Cart.* de Tolosa porta, en el c^o de Léguevin «*Merenvielle*». Amb raó Gamillscheg (*Rom. Germ.* I, 326 i III, § 12) hi ha reconegut una arrel única, d'un NP MEN- alternant amb cas complement MENANE + VILLA (on una N es dissimularia en r; d'altra banda, cf. *mirvar/minvar* MINUARE, *margue/mangue* MANICU, *ermar* MINIMARE). Però Gamillscheg no aconsegueix donar-los una explicació germànica convincent. És clar que l'it. *San Miniato*, p. ex. el de Fiesole, no ens dóna l'etimologia de *Sentmenat*, com fantasia Rohlfs (*St. z. rom. Namenkunde*, 37); però sí que, a l'inrevés, és el nom italià el que ve del nostre MENATE, un poc alterat per etim. pop. de *miniare, miniatura*, com escau al país dels pintors.

Puix que ens consta que el culte de Sant *Menas* es mantingué en l'església mossàrab del Sud d'Espanya fins al S. XIII, ja hem d'esperar trobar-lo en la toponímia de les nostres comarques que tenen aquest substrat —València, Mallorca i la rodalia lleidatana—: «*Séquia* i *Parada de Mèna* a Finestrat (xxxv, 41.7), terra del Tio *Mena* a Montserrat d'Alcalá (xxx, 148.4); *Sa Gruta Mèna* a Manacor; Carrer de *Mèna* a Pollença (xli, xlii, 35.3). I amb terminació masculina en -o mossàrab: *Tossal del Mèno* a la Vila Joiosa (xxxv, 133.3); lo *Mèno* a Castelló de Farfanya (xlvi, 56.47). Observem aquesta è oberta, en tots ells, detonant en aquestes terres, que ho separa inequívocament del nom comú *mena* (é en cat. occ., á mall.), i revela un origen singular.

En fi, acabaré llançant una suggerència, concisament i amb reserva. Que ací es pot trobar una clau per a l'enigma del famós NP cast.-portuguès MENDO/MENENDO, -néndez. Amb l'accentuació MÉNATE (que

ens consta existent, també, supra, per les inscrs. dalmàtiques), pogué formar-se *Mend(e)*; de les combinacions com *Mend Álvarez, Mend Alonso*, es pogué extraure una forma plena *Don Mendo*, tal com alternaven *Alvar Fañez* amb *don Álvaro, Hernán Cortés*, amb *don Hernando, Fernan(do) González* etc.; i així partint de *Sémen* < SIMÉON és com es creà *Don Ximeno*.

D'altra banda havent-hi també MENÁTE, que havia de passar a *Menad(e)*: d'un compromés entre *Mendo* i *Menade*, -ado, pogué resultar *Menendo* i *Menéndez* al costat de *Méndez*. O qui sap si ho podríem agafar altrament, recordant la forta influència àrabo-mossàrab que testificaren en terres lleoneses Steiger i Sánchez Albornoz: pensariem que MENÁTE arabitzat es pronuncia *Menäd*, amb imela, i després *Menend*·: alhora per propagació de nasal i per compromís amb *Mendo*.

De (FILIIUS) MENÁTIS *Menändes* > *Menéndez*? Enlloc *Mendo* i *Mendes* no han estat tan vivaços com en el domini gallego-portuguès. En aquella fonètica (*filiius*) MENATIS havia de passar per *Mēades*, contret en *Mēdes* (= *Mendes*), tal com *gādo* dóna *gando* = cast. *ganado*, o *vēia* 'venia' passà a *vīa* > *vinha*, *tēia* > *tinha* etc.

No toca al nostre *Onomasticon* l'aclariment i demostració d'aquest problema. Però la indagació de la incògnita de l'origen d'aquest cabdal NP hispano-portuguès que els especialistes han deixat oberta, tenim dret a iniciar-la amb aquesta reservada suggestió. Tals noms no poden haver sorgit per generació espontània: una solució o altra hi ha d'haver. Així m'inspirin els penates... o MENATES dels mestres *Menéndez Pidal* i *Menéndez Pelayo*!

¹ Tampoc és exacta la forma *Memna* que suposa Antoni Riera, com a base de *Sentmenat* (*Homen. a Rubió i Lluch* II, 161).

SENTÚCIA, *Tossal de la ~*

1075 m. d'alt., 4°26 × 42°28, a la baixa Vall de Boí, a la ratlla entre Llesp i Vilaller, quasi al trifini amb Còll (42°28 × 4°26) < *La-sentúcia* < *Senta-lúcia* amb metàtesi.

SENY

I altres derivats del llatí SIGNUM 'senyal' i 'campaña': *DECat* VII, 819b33-811a58 (veg. ja l'art. *Montseny*).

Molt sobre els so dels senys de la catedral de Bna., i de l'església de Tàrraga, i altres, en el *Calaix de Sas-tre* del B. de Maldà c. 1801...

La Torre del Seny de les Hores a Barcelona (*DECat* VII, 810b53-50).

Es Pla des Seny, prop de la costa de Manacor (Mapa Mascaró 37G8).

Delseny, pròpiament 'campaner' és un cognom rossellonès i aranes molt freqüent.

Roca Senyada a Romadriu (xxxvii, 28.10) i potser